Vol. 2, No. 2, Serial No. 3, Autumn & Winter 2025

JAROS

Journal of Asian Regional Orders Studies

Journal Homepage: https://ijas.shirazu.ac.ir

https://doi.org/10.22099/JAROS.2025.52843.1034

Research Article

The Position of International Organisations and Regional Multilateralism in China's Peaceful Rise Strategy

Mohammad Saleh Taskhiri[1*], Shaghayegh Zamiri Jirsarayi[2], Hossein Jamshidiha[3]

1. Assistant Professor, Department of International Law, Faculty of Law, Qom University, Qom, Iran
2. M.A in East Asian Studies, Faculty of International Relations, Tehran, Iran
3. M.A in Information Technology Engineering, The Khajeh Nasir Toosi University of Technology, Tehran, Iran

Article history: Received: 31/03/2025 Accepted: 07/09/2025

Abstract

Introduction

The relative decline of U.S. hegemony and the ongoing transformation of the international order have created a new strategic environment in which China seeks to achieve its “peaceful rise” through a combination of regional engagement and multilateral diplomacy. East Asia, as the most dynamic and contested geopolitical arena, represents the central platform for this transformation. China’s leadership has recognised that sustaining economic growth and projecting influence require a stable, rule-based regional environment. Consequently, rather than pursuing unilateral dominance or military expansion, Beijing has adopted multilateralism as a strategic tool to manage tensions, shape norms, and expand its legitimacy as a responsible great power. This study explores how China utilises international organisations and regional multilateral frameworks to advance its regional

Please cite this article as:
Taskhiri, M.S., Zamiri Jirsarayi, Sh., Jamshidiha, H (2025). The Position of International Organisations and Regional Multilateralism in China's Peaceful Rise Strategy. *Journal of Asian Regional Orders Studies*, *2*(2) 109-140. https://doi.org/10.22099/JAROS.2025.52843.1034

* Corresponding author: E-mail address: Taskhiri.ms@gmail.com

Copyright: © 2025 by the author(s). This article is published under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

hegemony and reshape the existing order. It specifically analyses the political, economic, and security dimensions of China's institutional participation and how these mechanisms contribute to the consolidation of a new, China-centred regional order in the Asia-Pacific.

Methods

This research employs a descriptive–analytical methodology based primarily on secondary sources, including diplomatic statements, institutional charters, policy papers, and economic datasets. The analytical framework combines institutional and functional analysis to examine the dynamics of China's engagement with regional multilateral institutions such as the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN), the Asian Development Bank (ADB), the Shanghai Cooperation Organisation (SCO), and the ASEAN Regional Forum (ARF). The study evaluates China's use of institutional balancing—a strategy aimed at redistributing regional influence without direct confrontation—as a key element of its foreign policy. By comparing China's initiatives in both economic and security-based multilateral frameworks, the study identifies the mechanisms through which Beijing converts participation into influence and legitimacy. In addition, the research contextualises China's multilateral strategy within the broader theoretical debate on the evolution of regional orders and the transition from unipolarity to multipolarity.

Findings

The findings reveal that China's multilateral diplomacy operates on three mutually reinforcing levels. First, institutional balancing allows China to offset U.S. dominance through regional mechanisms. By engaging deeply in ASEAN-led forums such as ASEAN+3, the East Asia Summit (EAS), and RCEP, Beijing promotes a new model of regional governance that limits U.S. influence while avoiding open confrontation. This institutional presence enables China to act as a norm entrepreneur, shaping rules and procedures consistent with its strategic interests. Second, China's multilateral engagement has generated a pattern of asymmetric interdependence with its neighbours. Through trade agreements, investment, and infrastructure projects—particularly under the Belt and Road Initiative—Beijing has created a web of economic dependencies that discourage regional actors from joining anti-China coalitions. The establishment of the Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) in 2020 exemplifies how China has used multilateral economic frameworks to consolidate its position at the heart of regional trade networks, covering nearly one-third of global

GDP and population. Third, China's participation in regional security dialogues, especially within the ASEAN Regional Forum and the East Asia Summit, contributes to confidence-building and threat perception management. By promoting principles such as "common, comprehensive, cooperative, and sustainable security," China presents itself as a constructive actor committed to regional stability. This approach serves to mitigate the "China threat theory" and enhance the credibility of its peaceful rise narrative. In this sense, multilateralism functions not only as a diplomatic tool but also as a form of institutional soft power, allowing China to legitimise its rise and shape the strategic environment through consensus rather than coercion. Furthermore, China's multilateral activism underscores a broader transformation in global governance. By prioritising regionalism and shared prosperity, Beijing redefines the norms of international cooperation from a state-centric, Western-led model toward a more inclusive and pluralistic order grounded in mutual benefit and respect for sovereignty.

Conclusions

The study concludes that regional multilateralism constitutes a central pillar of China's peaceful rise strategy. Through systematic participation in international and regional organisations, China has institutionalised its influence, reduced the risks of conflict, and cultivated legitimacy as a cooperative power. Multilateralism allows Beijing to balance against U.S. dominance indirectly while strengthening economic interdependence and diplomatic networks across Asia. This evolution signifies not merely a tactical adjustment but a strategic reorientation toward norm-based power projection, where institutions become the principal medium of geopolitical competition. China's model demonstrates that the pursuit of regional leadership can proceed through inclusion rather than exclusion, through dialogue rather than deterrence. Ultimately, the findings suggest that China's approach heralds a gradual shift from a U.S.-centred unipolar system to a multipolar Asian order founded on collective prosperity and cooperative security. For regional actors such as Iran and other emerging economies, China's experience highlights the enduring relevance of multilateral engagement and institutional diplomacy as viable instruments for safeguarding national interests within an evolving international order.

Keywords: Diplomacy, Multilateralism, China, Technological Power, International Organisations.

سال دوم، شماره ۲، پاییز و زمستان ۱۴۰۴

JAROS

پژوهشنامه نظم‌های منطقه‌ای آسیا

Journal Homepage: https://ijas.shirazu.ac.ir
https://doi.org/10.22099/JAROS.2025.52843.1034

مقاله پژوهشی

جایگاه سازمان‌های بین‌المللی و چندجانبه‌گرایی منطقه‌ای در راهبرد خیزش صلح‌آمیز چین

محمد صالح تسخیری[1*]، شقایق ضمیری جیرسرائی[2]، حسین جمشیدیها[3]

۱. استادیار گروه حقوق بین‌الملل دانشکده حقوق، دانشگاه قم، قم، ایران
۲. کارشناسی ارشد مطالعات آسیای شرقی، دانشکده روابط بین‌الملل، تهران، ایران
۳. کارشناسی ارشد مهندسی فناوری اطلاعات، دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی، تهران، ایران

اطلاعات مقاله | تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۱/۱۱ | تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۶/۱۶

چکیده

مقدمه: افول هژمونی ایالات متحده و تغییر در نظم بین‌الملل موجب شده است تا چین به‌عنوان قدرتی نوظهور، راهبرد «خیزش صلح‌آمیز» خود را از مسیر چندجانبه‌گرایی منطقه‌ای پیگیری کند. شرق آسیا، به‌عنوان منطقه‌ای که منافع چین و آمریکا در آن تلاقی می‌کند، بستر اصلی این تحول است. در چنین شرایطی، چین برای کاهش تنش، مدیریت پیش‌فرض تهدید چین و تثبیت نفوذ خود در آسیا، از ظرفیت سازمان‌های بین‌المللی و نهادهای چندجانبه استفاده می‌کند. هدف اصلی این پژوهش، تبیین جایگاه سازمان‌های بین‌المللی و چندجانبه‌گرایی منطقه‌ای در تحقق استراتژی خیزش صلح‌آمیز چین و بررسی نحوه به‌کارگیری این ابزارها برای کسب هژمونی منطقه‌ای است.

روش‌ها: پژوهش حاضر با روش توصیفی – تحلیلی انجام‌گرفته و داده‌ها از منابع ثانویه شامل اسناد دیپلماتیک، متون سازمان‌های بین‌المللی، آمار اقتصادی و آثار علمی استخراج شده‌اند. با تحلیل نهادی و

استناد به این مقاله:
تسخیری، محمد صالح؛ ضمیری جیرسرائی، شقایق و جمشیدیها، حسین (۱۴۰۴). جایگاه سازمان‌های بین‌المللی و چندجانبه‌گرایی منطقه‌ای در راهبرد خیزش صلح‌آمیز چین. *پژوهشنامه نظم‌های منطقه‌ای آسیا*. ۲. (۲). ۱۴۰-۱۰۹.

* نویسنده مسئول: E-mail address: Taskhiri.ms@gmail.com

Copyright: © 2025 by the author(s). This article is published under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

کارکردی سازمان‌های بین‌المللی منطقه‌ای مانند آسه‌آن، بانک توسعه آسیایی، سازمان همکاری شانگهای و مجمع منطقه‌ای آسه‌آن، تلاش شده تا نحوه بهره‌گیری چین از ابزار چندجانبه‌گرایی در ابعاد اقتصادی، امنیتی و سیاسی تبیین گردد. تمرکز اصلی پژوهش بر سیاست موازنه نهادی چین در برابر ایالات متحده و مدیریت روابط با همسایگان در قالب چندجانبه‌گرایی منطقه‌ای است.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان می‌دهد که چین با اتخاذ سیاست چندجانبه‌گرایی فعال و مشارکت در نهادهای منطقه‌ای، موفق شده است سه هدف عمده را محقق سازد: نخست، ایجاد موازنه نهادی نرم با آمریکا و جلوگیری از تقابل مستقیم از طریق مشارکت در نهادهای فراگیر منطقه‌ای؛ دوم، ایجاد وابستگی متقابل نامتقارن با کشورهای شرق و جنوب شرق آسیا که سبب کاهش احتمال تشکیل ائتلاف‌های ضد چینی شده است؛ و سوم، افزایش اطمینان و شفافیت راهبردی در ذهنیت دولت‌های همسایه برای مقابله با «پیش‌فرض تهدید چه». در بعد اقتصادی، چین با عضویت در پیمان‌هایی همچون آسه‌آن+۳، آرسپ و سازمان همکاری‌های اقتصادی آسیا – پاسیفیک، به مرکز ثقل اقتصاد منطقه تبدیل شده و از طریق ادغام اقتصادی، نفوذ خود را تثبیت نموده است. در بعد امنیتی نیز مشارکت در مجمع منطقه‌ای آسه‌آن و اجلاس شرق آسیا به چین امکان داده تا مفاهیم جدیدی چون «امنیت مشترک و مشارکتی» را در گفتمان منطقه‌ای نهادینه کند. این رویکرد نهادی چین سبب شده است تا خیزش این کشور نه‌تنها با مقاومت مواجه نشود، بلکه به‌عنوان عاملی برای ثبات و توسعه منطقه‌ای تلقی گردد. به عبارتی، چین از «قدرت نرم نهادی» برای مشروعیت‌بخشی به قدرت‌افزایی خود بهره برده و با گسترش نهادهای چندجانبه، هزینه موازنه‌سازی علیه خود را افزایش داده است.

نتیجه‌گیری: تحلیل نهایی نشان می‌دهد که چندجانبه‌گرایی منطقه‌ای به‌مثابه ابزاری کلیدی در تحقق راهبرد خیزش صلح‌آمیز چین عمل می‌کند. پکن باتکیه‌بر سازوکارهای بین‌المللی نه‌تنها تهدیدپنداری از رشد خود را کاهش داده؛ بلکه نظم منطقه‌ای مطلوب خویش را نیز در حال شکل‌دادن است. حضور فعال در سازمان‌های بین‌المللی به چین اجازه داده است تا با موازنه نهادی، وابستگی متقابل و دیپلماسی مشارکتی، قدرت خود را در چارچوبی صلح‌آمیز و قانونی گسترش دهد. در سطح کلان، این روند نشانه‌ی گذار تدریجی از نظم تک‌قطبی آمریکایی به نظم چندمرکزی آسیایی است. برای کشورهای منطقه و از جمله ایران، مطالعه و الگوبرداری از تجربه چین در بهره‌گیری از سازمان‌های بین‌المللی می‌تواند در طراحی راهبردهای توسعه و سیاست خارجی چندجانبه‌گرا مفید واقع شود.

واژگان کلیدی: دیپلماسی، چندجانبه گرایی، چین، قدرت فناورانه، سازمان‌های بین‌المللی.

سرآغاز

با افول قدرت ایالات‌متحده آمریکا و برهم خوردن نظم جهانی هژمونیک این کشور، جهان با وضعیت تردیدی در خصوص صف‌بندی جهانی روبه‌رو می‌شود که می‌تواند بر نظم مناطق مختلف جهان تأثیرگذار باشد. گزینه‌های متعددی برای تضمین ثبات در روابط بین‌الملل وجود دارد که یکی از آن‌ها ظهور نظم جدید در سطح منطقه‌ای و سپس جهانی است. در این سناریو قدرت متوسط یا قدرت بزرگ منطقه‌ای به کمک مجموعه قوانینی که کشورهای منطقه با آن موافق هستند، نظم منطقه‌ای جدیدی ایجاد می‌کند؛ چنین نظمی می‌تواند سلسله‌مراتبی یا عادلانه باشد. با توجه به این‌که قدرت‌های متوسط به چندجانبه گرایی پایبند هستند و از ابزار دیپلماسی در نهادهای منطقه‌ای برای رسیدن به منافع خود بهره می‌گیرند، ایجاد نظم منطقه‌ای عادلانه با استفاده از نهادهای چند جانبه‌گرا که توسط قدرت‌های میانی پشتیبانی می‌شود، یکی از گزینه‌های محتمل برای جایگزینی در هژمون آینده در جهت استقرار نظم منطقه‌ای جدید و سپس تغییر نظم جهانی است (Safranchuk, 2022: 3). با بررسی منطقه شرق آسیا نظم منطقه‌ای نوینی مشاهده می‌شود که از سوی سازمان‌های بین‌المللی (به‌عنوان مروجان چند جانبه گرایی) و قدرت‌های بزرگ و میانی پشتیبانی می‌شود و صلح و ثبات را تأمین می‌کند (Graham,2017).

تا چند دهه پیش بسیاری از ناظران بین‌المللی بر این باور بودند که چین با انجام اصلاحات داخلی، خود را بانظم بین‌المللی لیبرال به رهبری آمریکا سازگار سازد یا حداکثر تنها چالشی برای نفوذ ایالات‌متحده ورای حوزه‌ی اقیانوس آرام تلقی شود (Schweller & Pu, 2011: 49-51). دیدگاه متعارف این بود که چین به دنبال نقش منطقه‌ای گسترده‌تر است و جاه‌طلبی‌های جهانی در مسیر دستیابی به ابرقدرت را به آینده‌ای دور موکول خواهد کرد؛ اما اکنون جهان شاهد خیزش چین و آماده‌سازی این کشور برای رقابت جهانی با آمریکا و تغییر نظم جهانی است. کشور چین از دهه ۸۰

میلادی با در پیش گرفتن سیاست‌های واقع‌گرایانه در عرصه داخلی و بین‌المللی در مسیر دست‌یابی به جایگاه برتر در عرصه اقتصادی، نظامی و سیاسی حرکت کرده است. خیزش روزافزون این کشور با افزایش نفوذ اقتصادی و تلاش نظام‌مند برای تغییر و تحول محیط پیرامونی‌اش روزبه‌روز ایده‌ی انتقال مرکز قدرت از آتلانتیک به آسیا – پاسیفیک را در اذهان روشن می‌سازد.

یکی از مسیرهای اصلی خیزش چین که بسیاری از راهبردشناسان (استراتژیست‌ها) به آن اذعان دارند هژمونی منطقه‌ای چین است که این مسیر از منطقه شرق آسیا و غرب پاسیفیک می‌گذرد، هرچند که در موفقیتش در وصول به این هدف، اختلاف‌نظرهایی وجود دارد (Roy, 2020: 102-103). چین با برتری منطقه‌ای به‌ویژه در غرب پاسیفیک در پی برتری جهانی است. این هدف از طریق تبدیل چین به بازیگر مسلط در منطقه و بیرون راندن آمریکا از حوزه‌ی خود امکان‌پذیر است. چین در پی این است که از طریق رسیدن به جایگاه هژمون منطقه‌ای به نفوذ و تأثیرگذاری در جهان برسد و این روش از طریق تسلط از طریق کاربست سازمان‌های میان دولتی منطقه‌ای مسیر می‌شود (Grosse *et al*, 2021: 19-21). برای رسیدن به این هدف چین باید به‌عنوان بازیگر مسلط منطقه‌ای در غرب پاسیفیک، حق رأی و تصمیم‌گیری‌های مهم در مورد گزینه‌های اقتصاد و امنیت همسایگانش را داشته باشد، گسست‌هایی در سیستم متحدان آمریکا در منطقه ایجاد کند و نیروی نظامی آمریکا را از حوزه‌ی استحفاظی خود دور کند. اگر چین محیط امنیتی خود را سامان ندهد، نمی‌تواند به افزایش شعاع تأثیرگذاری در سطح جهانی برسد. یکی از مشکلات رسیدن به این هدف آن است که رشد قابل‌توجه اقتصادی و نظامی چین در بین کشورهای مرتبط با آن، سبب ترس و عدم اطمینان شده و مفهوم «تهدید بودن چین»[1] را ایجاد کرده است (Goodman, 2023: 3). درواقع کشورهای آسیایی همسایه با چین گمان می‌کنند که در آینده این کشور به‌وسیله قدرت

1. The china threat

اقتصادی و فناورانه خلأ احتمالی افول آمریکا در منطقه را پر کرده و پس از بازیابی جایگاه بین‌المللی، نقش هژمونیک گذشته خود را ایفا می‌کند که تحقق رؤیای چینی همان اعاده این هدف است.

چین در سال‌های اخیر بیشتر وقت خود را صرف از بین بردن این پیش‌فرض تهدید معطوف داشته و برای حل این مسئله پس از پایان جنگ سرد، تغییراتی در سیاست خارجی خود نسبت به محیط پیرامونی ایجاد کرده است، در تبیین مسیر دستیابی به پیشرفت اقتصادی و ثبات سیاسی، رویکرد یک‌جانبه‌گرایی را کنار گذاشته و با شرکت فعال در سازمان‌های بین‌المللی منطقه‌ای، همکاری‌اش را با کشورهای همسایه خود در قالب سیاست چندجانبه گرایی منطقه‌ای افزایش داده است (Jones, 2020: 8). چین در حال حاضر یکی از مهم‌ترین اعضا در همکاری‌های اقتصادی و امنیتی محور در شرق آسیا به شمار می‌آید. همچنین رویکرد چندجانبه گرایی ابزاری در دست پکن برای مدیریت منازعات و روابط پیچیده با آمریکا و سایر متحدین آن در آسیا – پاسیفیک و دستیابی به مفهوم خیزش صلح‌آمیز منطقه‌ای است. درواقع نخبگان چینی رویکرد چندجانبه گرایی را به‌عنوان ابزاری برای غلبه بر چالش‌های امنیتی و ژئوپلیتیکی چین و هم خیزش صلح‌آمیز در منطقه می‌دانند (Bulag,2021:14).

این پژوهش در پی پاسخ به این سؤال است که منطق منطقه‌گرایی چین در شرق آسیا چگونه قابل‌تجزیه و تحلیل است و این کشور چگونه از ابزار چندجانبه گرایی به‌ویژه سازمان‌های بین‌المللی برای رسیدن به هژمون منطقه‌ای استفاده می‌کند؟ با توجه به موقعیت استراتژیک شرق آسیا در تعیین و توازن قوای قدرت‌های بزرگ و تعیین مناسبات و تهدیدات جهان، بررسی موضوعات مرتبط با این منطقه حائز توجه است. همچنین کشور چین هم‌اکنون به‌عنوان یک قدرت اقتصادی جهانی و بازیگری راهبردی (استراتژیک) در این منطقه مطرح است که از ابزارهای گوناگون برای تسهیل رشد و خیزش جهانی خود استفاده می‌کنند. بدون شک بررسی استراتژی‌های این کشور در جهت خیزش صلح‌آمیز برای فهم مسائل امنیتی جهان و الگو گیری از مکانیسم‌های

صلح‌آمیز قابل‌توجه است. نوشتار پیش‌رو در سه بخش ضمن پرداختن به «جایگاه منطقه آسیا-پاسیفیک در خیزش چین» (بخش نخست) به «سیاست چندجانبه گرایی چین و عضویت این کشور در نهادهای چندجانبه‌ای منطقه به‌ویژه سازمان‌های بین‌المللی» می‌پردازد (بخش دوم) و درنهایت «تأثیر سیاست چندجانبه گرایی بر خیزش صلح‌آمیز منطقه‌ای چین» را مورد تحلیل و بررسی قرار خواهد داد (بخش سوم).

۱. جایگاه منطقه آسیا - پاسیفیک در خیزش چین به‌عنوان هژمون منطقه‌ای

آسیا-پاسیفیک به‌عنوان منطقه مهم واصلی برای رشد اقتصادی جهان و همچنین منطقه‌ای که منافع ایالات‌متحده و چین در آن تلاقی می‌کند، حائز اهمیت است. ایالات‌متحده تاکنون قدرت غالب نظامی، دیپلماتیک و اقتصادی در این منطقه بوده که امروز با چالش فزاینده چین مواجه است. پکن اکنون با ابزارهای خاصی به دنبال تعمیق نقش خود در منطقه است و از آن به‌عنوان مسیری برای دستیابی به جایگاه هژمون برتر استفاده می‌کند. راه‌هایی که چین اهداف خود را در شرق آسیا دنبال می‌کند و شیوه‌هایی که ایالات‌متحده و کشورهای منطقه به آن واکنش نشان می‌دهند، روی‌هم‌رفته تأثیر بسزایی در تحول سیاست جهانی و سیستم بین‌المللی خواهند داشت (Doshi, 2021: 2). با افزایش نفوذ و قدرت پکن جاه‌طلبی‌ها و منافع این کشور در این منطقه افزایش‌یافته است. چین دیگر به این منطقه به‌عنوان مکانی برای حفاظت از منافع مرکزی و اساسی خود ازجمله حاکمیت، ثبات سیاسی و توسعه اقتصادی بسنده نمی‌کند و اکنون به دنبال تغییر شکل منطقه است.

در سال‌های اخیر و با توجه به گستره مسائل منطقه‌ای رقابت و رویارویی ایالات‌متحده آمریکا و چین در آسیا دیگر یک تئوری نظری نیست. با استراتژی

بازگشت به آسیا[1] یا چرخش به آسیا[2] ایالات‌متحده آمریکا اقدام به موازنه سازی مجدد نموده است که همگام با خیزش روزافزون چین منجر به تبدیل این منطقه به صحنه اصلی رقابت استراتژیک چین و ایالات‌متحده شده است (Kaplan, 2014: 2). درگذشته ایلات متحده توانست از تسلط بر قاره آمریکا و قدرت افزایی منطقه‌ای به قدرت مسلط جهانی تبدیل شود و این دقیقاً همان چیزی است که امروز چین به دنبال آن است.

درواقع دو مسیر برای خیزش چین و دست‌یابی به جایگاه حکمرانی جهانی وجود دارد: مسیر اول از منطقه‌ی پیرامونی چین آغاز می‌شود و مسیر دوم از غرب جغرافیای چین می‌گذرد. در توضیح مسیر اول که به آن هژمونی منطقه‌ای می‌گویند تأکید بر تسلط پکن بر منطقه به‌عنوان سکوی پرش به سمت تأثیرگذاری جهانی دارد که به مسیری که ایالات‌متحده طی کرده نیز بسیار شبیه است (Loke, 2021: 21). درواقع نگاه چین به منطقه آسیا – پاسیفیک به‌عنوان مسیر اول قدرت افزایی جهانی است و این دلیلی است که این منطقه را تبدیل به میدان رقابت استراتژیک بین دو قدرت آمریکا و چین در آینده خواهد کرد.(Brands & Sullivan, 2020: 5). چین مایل است تأثیرگذاری جهانی را در قدم اول با هژمونی منطقه‌ای آغاز کند و در این حالت پکن باید خود را به‌عنوان بازیگر مسلط در منطقه معرفی کند توانایی جهت‌دهی به ائتلاف‌ها را داشته باشد و محیط امنیتی و اقتصادی را تحت تأثیر بگذارد و بینش همسایگان نسبت به رشد خود را مدیریت کند.

چین به‌عنوان یک قدرت بزرگ با فرصت‌ها و چالش‌های جدیدی در سیاست خارجی خود به‌ویژه در منطقه آسیا–پاسیفیک روبه‌رو است. اگرچه رهبران چینی به موضوعات اقتصاد داخلی و سیاسی مشغول هستند، آن‌ها تشخیص داده‌اند که یک برنامه جامع خیزش، به ایجاد و حفظ محیط بین‌المللی آرام و صلح‌آمیز نیاز دارد. هرچند چین از زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی با تهدید خارجی خاصی روبه‌رو

1. Return to Asia
2. Pivot to Asia

نبوده است، بااین‌حال مانند سایر کشورهای منطقه با آینده‌ای نامشخص روبه‌رو است به‌ویژه در مورد ایالات‌متحده، ژاپن، کره شمالی و جنوبی و روابط بین آن‌ها که می‌تواند بر محیط بین‌المللی چین و رشد و خیزش آن تأثیر بگذارد. خیزش چین در جهت موازنه قدرت با ایالات‌متحده این سؤال را مطرح می‌کند که آیا چین هژمون بعدی در منطقه است که می‌تواند شرق آسیا را در تسلط خود بگیرد. با توجه به اینکه خیزش چین تهدیدی علیه نظم بین‌المللی تثبیت‌شده توسط آمریکا است، این کشور، استراتژی بازدارندگی را علیه چین آغاز کرده است. با این بیان که ایالات‌متحده توانسته است با طرح «تهدید بودن چین» معمای امنیتی در منطقه ایجاد کند و همگام با متحدان راهبردی‌اش در منطقه اقدام به موازنه سازی در برابر چین کند. با توجه به این مسائل سؤالی که نخبگان چینی با آن روبه‌رو هستند این است که چگونه روابط پیچیده خود را با همسایگان آسیایی مدیریت کنند و هم‌زمان خیزش خود را در قالب صلح‌آمیز به‌پیش ببرد (Zhili,2020:6-12).

هرچند که در خصوص شاخص‌های مدیریت روابط چین با همسایگان، رویه واحدی وجود ندارد، اما برای دستیابی به هدف «خیزش صلح‌آمیز» منطقه‌ای چین، توجه ویژه‌ای را به مدیریت روابط منطقه‌ای با همسایگان کرده است (Laruelle & Peyrouse, 2009: 115-116). علی‌رغم تمامی توجهی که به جهانی‌شدن داده می‌شود، اما همچنان ابعاد منطقه‌ای برای چینی‌ها بسیار حائز اهمیت است. هم توسعه اقتصادی و هم ثبات استراتژیک می‌تواند از طریق مکانیسم و عملکردهای منطقه‌ای ارتقا یابد که نه‌تنها بازیگران منطقه‌ای به‌طور مستقیم از منافع آن بهره‌مند شوند؛ بلکه باعث کاهش وابستگی منطقه‌ای مثل شرق آسیا به غرب می‌شود. ادغام منطقه‌ای روش چین برای مقابله با ایده تهدید چین است. چین با در پیش گرفتن چند جانبه گرایی منطقه‌ای به ارتقای موقعیت سیاسی و اقتصادی خود در منطقه برای ذهنیت سازی همسایگان می‌کوشد؛ همچنان که هم‌زمان آرمان خیزش صلح‌آمیز خود را نیز پیش می‌برد (Zhao, 2010: 54). یکی از مسیرهای دستیابی به این هدف، تأسیس نهادهای میان دولتی

(همانند سازمان‌های بین‌المللی) و همکاری‌های چندجانبه‌ی منطقه‌ای هستند، کشورهای متوسط به‌طور معمول به چندجانبه گرایی پایبند هستند و از آن حمایت می‌کنند و از طریق دیپلماسی منافع خود را تأمین می‌کنند.

۲. سیاست چندجانبه گرایی چین و عضویت این کشور در سازمان‌های منطقه‌ای

چندجانبه گرایی به همکاری دولت‌ها از طریق انعقاد معاهدات (مؤسس سازمان‌های میان دولتی)، توافق بر ترتیبات و سیاست‌گذاری مشترک اشاره دارد که دولت‌ها به‌ویژه دولت‌های قدرتمند نظامی، سیاسی و اقتصادی را مقید به تعهداتی می‌کند و از یک‌جانبه‌گرایی توسط آن‌ها ممانعت به عمل می‌آورد (Woods, 2023: 1). از سوی دیگر، در چارچوب سازوکار چندجانبه گرایی، قدرت‌های بزرگ می‌توانند بر شکل‌دهی هنجارها و قوانین تأثیر گذارند و از این طریق بر دولت‌های کم قدرت‌تر اعمال‌نظر کنند. ظهور چندجانبه گرایی منطقه‌ای بحث‌هایی در مورد نقش نهادهای چندجانبه‌ی منطقه‌ای در شکل‌دهی به سیاست خارجی کشورها، بازسازی روابط بین دولت‌ها و افزایش قدرت منطقه‌ای و جهانی مطرح کرده است. (Zhou, 2018: 43). چندجانبه گرایی منطقه‌ای نوعی جدیدی از چندجانبه گرایی است که به حل مشکلات منطقه‌ای از طریق مشارکت دولت‌های واقع در یک منطقه یا قاره تأکید دارد. در منطقه آسیا-پاسیفیک، همکاری‌های چندجانبه منطقه‌ای از زمان بحران مالی آسیا در سال ۱۹۹۷ شدت گرفت.

با رشد اقتصادی مداوم چین پس از پایان جنگ سرد اتخاذ رویکرد چندجانبه گرایی منطقه‌ای نقش حیاتی در سیاست خارجی چین ایفا کرد و این کشور توجه زیادی را به محیط پیرامونی‌اش به‌عنوان مسیری در جهت گسترش جغرافیایی و توسعه و قدرت مبذول داشت. ملاحظات عمل‌گرایانه نخبگان چینی برای حل مسائل امنیتی از راه صلح‌آمیز در اتخاذ این رویکرد تأثیر بسزایی داشت و باعث مشارکت چین در مکانیسم‌های چندجانبه جهانی در آسیا، اوراسیا و خاورمیانه شد. از دیدگاه جامعه

جهانی حضور چین در سازمان‌های بین‌المللی به کشورهای درحال‌توسعه فرصت بیشتری برای حفظ توازن قوا میان قدرت‌های بزرگ می‌داد و این رویکرد توسط آن‌ها پذیرفته شد (Yu-Shek Cheng, 2019; 1). از سال ۱۹۹۰ چین، چندجانبه گرایی را ابزاری مؤثر در جهت دستیابی به پیشرفت اقتصادی و ثبات سیاسی در نظر گرفت و با شرکت فعال در سازمان‌های منطقه‌ای، همکاری‌اش را با کشورهای همسایه خود افزایش داد. چین در حال حاضر یکی از مهم‌ترین اعضا در همکاری‌های اقتصادی و امنیتی محور در شرق آسیا است (Zhang, 2018)؛ همکاری‌ای که در قالب تأسیس سازمان‌های بین‌المللی (همانند سازمان همکاری‌های شانگهای) یا توسعه همکاری چین با سازمان‌های موجود (همانند آسه آن پلاس چین) در حال رشد و پیگیری است. ازاین‌روست که چین در اغلب نهادهای چندجانبه منطقه آسیا-پاسیفیک عضویت دارد. ازجمله سازمان همکاری اقتصادی آسیا - پاسیفیک، مجمع منطقه‌ای آ سه آن، آسه آن +۳، آسه آن +۱، اجلاس سران شرق آسیا اجلاس سه‌جانبه چین-ژاپن-کره عضویت دارد که به معنای بازیگری فعال چین در منطقه است.

۲-۱. چندجانبه گرایی اقتصادی

هرچند که رشد اقتصادی به‌خودی‌خود برای دولت چین، هدف مطلوب به شمار می‌آید، اما این دولت کوشیده است که در پرتو تحولات اقتصادی، دیگر عناصر قدرت زای خود را تقویت کند و نقاط ضعف خود را نیز ترمیم سازد. چین با مهم جلوه دادن حقوق اقتصادی در نظام موضوعات حاکمیتی و مطالبات مردمی داخلی خود، تلاش کرده است تا از انتقادات حقوق بشری و نقایص عملکردی حاکمیتی گریز پیدا کند و خاص گرایی حقوقی به سبک چین را برمدار اقتصاد و حقوق اقتصادی سامان بخشد (Bradford & Posner, 2011, pp. 26-28)؛ نظریه اقتصادی چین آن‌چنان دیگر حوزه‌های نظری این دولت را وابسته ساخته است که توسعه اقتصادی، محور تمامی اقدامات این دولت به شمار می‌آید.

با شروع استراتژی درهای باز در سال ۱۹۷۸ چین استراتژی خود را بر ادغام در سیستم اقتصاد جهانی قرارداد و برای رسیدن به این مهم در سال ۱۹۹۰ سیاست «همسایه خوب»[1] را برای ارتقای همکاری‌های اقتصادی و سیاسی با کشورهای آسیایی به‌پیش برد. با عضویت در سازمان همکاری‌های آسیا-پاسیفیک در سال ۱۹۹۱ چین تبدیل به یک بازیگر فعال در همکاری‌های چندجانبه منطقه‌ای شد. در اولین اجلاس آ سه آن – چین، جیانگ زِمین[2] در مورد همکاری با همسایگان و ایجاد اعتماد متقابل سخنرانی کرد که به معنای تعهد استراتژیک پکن در جهت استراتژی همسایه خوب بود. در نوامبر ۲۰۰۰ ژو رونجی[3] نخست‌وزیر چین پیشنهاد ایجاد منطقه‌ی آزاد چین و آ سه آن را مطرح کرد و بعدها این پیشنهاد توسط همه اعضا پذیرفته شد (Jiang, 2010: 245).

هنگامی‌که اقتصاد چین در سال ۱۹۹۰ شروع به رشد کرد پکن به دنبال این بود که با نهادسازی و همکاری‌های چندجانبه منطقه‌ای روابط خود را با همسایگان آسیایی تقویت کند. در سال ۱۹۹۷ میلادی، مؤسسات چندجانبه مثل بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول نتوانستند روش مؤثری برای غلبه بر بحران‌های مالی آسیایی ارائه کنند، میان کشورهای شرق آسیا در مورد ایجاد نهادهای چندجانبه منطقه‌ای برای ارتقا همکاری و گفتگو در مورد مسائل اقتصادی و مالی در منطقه اجماع صورت گرفت. آسه آن +۳ در سال ۱۹۹۷ راه‌اندازی شد و چین نقش کلیدی در ایجاد اولین مجمع چندجانبه منطقه‌ای ایفا کرد. نگرش فعالانه چین به سمت آسه آن +۱ و آسه آن +۳ باهدف تقویت روابط بیشتر با همسایگان آسیایی از طریق همکاری‌های چندجانبه منطقه‌ای انجام شد (Wai,2016).

1. Good Neighbour Policy
2. Jiang Zemin
3. Zhu Rongji

۲-۱-۱. سازمان همکاری‌های اقتصادی آسیا - پاسیفیک[1]

بعد از فروریختن شوروی نظم بین‌الملل یک تغییر اساسی را از دوقطبی به تک‌قطبی شاهد بود و ایالات‌متحده تبدیل به قدرت مسلط در جهان شد. از زمان ظهور سیستم تک‌قطبی بعد از جنگ سرد، جهان فرصتی برای ایجاد نظم بین‌المللی لیبرال گرفت که در آن ایالات‌متحده نقش رهبر را بازی کند. این موضوع همچنین باعث تغییر در سیاست خارجی چین شد. در سال ۱۹۹۱ چین به آپک پیوست که گام اول او به‌سوی چندجانبه گرایی اقتصادی منطقه‌ای بود؛ سیاستی که تلاش می‌کرد تصویر اقتصادی از نظام کمونیستی چین را در سطح فرا منطقه‌ای ترمیم سازد.

سیاستمداران چینی سه پیش‌فرض را برای مسیر چین مدرن حیاتی می‌دانستند: ۱. چین باید تغییری در جهت بازار آزاد داشته باشد و برای رشد داخلی نیازمند سیاست درهای باز است؛ ۲. چین برای یادگیری فناوری‌های جدید و جذب سرمایه‌گذاری نیاز به ادغام در سیستم اقتصادی جهانی دارد و ۳. درحالی‌که واشنگتن به دنبال تغییر رژیم‌های کمونیست باقی‌مانده حرکت می‌کرد، عضویت چین در نهادهای چندجانبه مثل آپک نه‌تنها علاقه این کشور به اجتماعی شدن و ادغام در سیستم بین‌الملل لیبرال را نشان می‌داد، بلکه مانع از هدف قرار گرفتن چین بعد از شوروی می‌شود (Zhou weifeng:2018:9). این روند تاکنون ادامه پیدا کرده است و تمرکز چین بر اهمیت مسائل اقتصادی و گریز از غیر آن مسائل حاشیه‌ای سیاسی، ویژگی شاخص این دولت به شمار می‌آید که در ادامه بیشتر مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۲-۱-۲. توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع منطقه‌ای[2]

مشارکت اقتصادی جامع منطقه‌ای یک توافق‌نامه تجارت آزاد در منطقه آسیا و اقیانوسیه

1. Asia-Pacific Economic Cooperation(APEC)
2. Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP)

بین ده کشور آسه آن و پنج کشور از شرکای توافق تجارت آزاد[1] است. این توافق که پس از ۸ سال مذاکره در ۱۵ نوامبر ۲۰۲۰ در هانوی به امضا رسید یک توافق بسیار مهم محسوب می‌شود. این توافق پس از موافقت و تصویب ۱۵ عضو، بزرگ‌ترین «بلوک» تجاری جهان را تشکیل می‌دهد. حتی بدون مشارکت هند که به دلیل نگرانی از تأثیر منفی این توافق بر صنعت ضعیف خود از عضویت خودداری کرد، آپک ۳۰ درصد از تجارت جهانی را پوشش می‌دهد (Shekhar, 22: 3). درصد مشابهی از تولید جهانی را شامل می‌شود و ۲.۳ میلیارد نفر را در بردارد. این توافق همچنین اولین قرارداد تجاری چندجانبه چین و اولین توافق تجاری بین چین، ژاپن و کره جنوبی محسوب می‌شود.

نقش چین به‌عنوان شکل‌دهنده قواعد این توافق یک پیروزی ژئوپلیتیک مهم برای چین محسوب می‌شود. این قرارداد وابستگی متقابل اقتصادی را زیاد می‌کند و منطقه را به مدار اقتصادی چین نزدیک‌تر می‌سازد. پکن از قدرت اقتصادی خود به‌عنوان بزرگ‌ترین اقتصاد منطقه برای اعمال‌نفوذ بر مقررات و استانداردهای تعیین‌شده در بلوک خود استفاده می‌کند (Ward, 2020: 2). کارایی زنجیره تأمین ناشی از این توافق می‌تواند جذابیت منطقه را برای سرمایه‌گذاری خارجی افزایش دهد؛ بنابراین استقامت چین را در برابر تنش‌های تجاری و جداسازی را تقویت می‌کند. چشم‌انداز پکن به‌سوی معاملات بیشتر است و درواقع چین آن را به‌عنوان بخشی از برنامه گسترده‌تر معاملات تجاری خود می‌داند.

۲-۱-۳. توافق جامع و مترقی برای مشارکت فرا اقیانوسیه[2]

در حال حاضر چین درخواست رسمی خود را برای پیوستن به توافق جامع و مترقی برای مشارکت فرا اقیانوسیه ثبت کرده است. پیمان تجارت آزاد آسیا–اقیانوسیه می‌تواند

1. free trade agreement (FTA)
2. Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP)

یک توافق تجاری بزرگ دیگر برای چین و سایر اقتصادهای منطقه باشد که سال گذشته مشارکت اقتصادی جامع منطقه‌ای (آرسپ) به‌عنوان بزرگ‌ترین پیمان تجارت آزاد جهان را ایجاد کردند. این توافق از موافقت‌نامه مشارکت فرا آتلانتیک[1] گرفته‌شده است که در ابتدا به‌عنوان عامل مهم اقتصادی در برابر نفوذ منطقه‌ای چین در نظر گرفته شد بود که دونالد ترامپ (رئیس‌جمهور وقت ایالات‌متحده)، آمریکا را از این پیمان تجاری خارج کرد. شی جین پینگ (دبیر کل حزب کمونیست چین و از مقامات عالی این کشور) در نوامبر ۲۰۲۰ چشم‌انداز پیوستن چین به توافق جامع و مترقی برای مشارکت فرا اقیانوسیه را در مجمع آپک اعلام کرد که نشان از این دارد که پکن برای پیوستن به این توافقنامه آمادگی دارد. تمایل به عضویت چین در این توافق نشان از اراده پکن مبنی بر پر کردن خلأ خروج آمریکا است و نوعی پیام برای واشنگتن به‌حساب می‌آید که چین در نظر دارد رهبری اقتصادی منطقه را به دست گیرد.

مزایای احتمالی پیوستن پکن به این توافق زیاد است و این موضوع فرصتی برای پکن برای نشان دادن تمایل این کشور به آزادسازی تجاری داخلی و همکاری در جهت اقتصاد یکپارچه منطقه‌ای است و هیچ مسیری بهتر از ورود به یک پیمان تجاری شکل‌گرفته از سوی ایالات‌متحده نیست و پیوستن پکن در این برهه زمانی نشان از فقدان برنامه‌ریزی و دستور کار تجاری ایالات‌متحده برای منطقه ایندو پاسفیک دارد (Cutler, 2021: 5). با توجه به این موضوع که چین می‌تواند بزرگ‌ترین شریک تجاری در این توافق محسوب شود و بازار بزرگ چین می‌تواند منجر به بهبود اقتصاد منطقه شود به‌احتمال زیاد درخواست پکن با پاسخ مثبت اعضا روبه‌رو شود.

1. Trans-Pacific partner (TPP)

۲-۲. چندجانبه گرایی امنیتی

در منطقه آسیا - پاسیفیک شاهد وضعیت صلح‌آمیز و ثبات نسبی است اما همچنان مناطقی همانند دریای چین جنوبی، تایوان، کره شمالی که منازعات امنیتی قدمت دار در موردشان وجود داشت، می‌توانند صلح کنونی و نظم منطقه‌ای را به چالش بکشند. علاوه بر این رقابت آمریکا و چین به‌عنوان دو قدرتی که برای موقعیت هژمونیک در منطقه و جهان تلاش می‌کنند به آن افزوده‌شده و معماری امنیت را در این منطقه پیچیده‌تر کرده است. مسائلی همچون امنیت انرژی، جرائم فراملی و امنیت انسانی نیز به چالش‌ها افزوده و به‌طورکلی می‌توان گفت چالش‌های پیش روی منطقه آسیا - پاسیفیک زیاد است و گستره وسیعی از کشورها را شامل می‌شود بنابراین برای مقابله و حل آن‌ها نیاز به مشارکت همه‌جانبه در قالب سازمان‌ها یا سازوکارهای بین‌المللی میان دولتی و چندجانبه گرایی امنیتی احساس می‌شود. (Bates,2004:120)

۲-۲-۱. مجمع منطقه‌ای آسه آن[1]

گفتگوهای رسمی در مورد مسائل امنیت آسیا-پاسیفیک از دهه ۱۹۹۰ شکل جدی‌تری به خود گرفت. در سال ۱۹۹۴ مجمع منطقه‌ای آسه آن شکل گرفت و این موضوع نشان از اولویت‌دهی به همکاری‌های منطقه‌ای برای مقابله با مسائل چندجانبه امنیتی ارزیابی شد. مجمع منطقه‌ای آسه آن تاکنون بستری مؤثر و فراگیر در جهت گفتگوهای امنیتی چندجانبه رسمی در منطقه تبدیل شده است. همه طرف‌ها اقدامات اعتمادسازی را به‌عنوان مأموریت اصلی خود انجام داده‌اند، دیپلماسی پیشگیرانه را بر اساس اجماع ترویج داده و همکاری را در زمینه‌های امنیتی غیر سنتی به‌طور مداوم افزایش داده‌اند. چین در سال ۱۹۹۴ به‌عنوان یکی از اعضای مؤسس به مجمع منطقه‌ای آسه آن پیوست (Antolik, 1994). پکن دریافت که همکاری در قالب این نهاد می‌تواند به چین برای

1. ASEAN Regional Forum (ARF)

ایجاد تعادل روابط بین همسایگانش، افزایش ثبات و یافتن راه‌حل‌های چندجانبه کمک کند. تاکنون چین از همکاری در قالب این مجمع حمایت کرده و آمادگی خود را برای حل مسائل فنی و گفتگو پیشگیرانه در چارچوب این نهاد اعلام کرده است.

چین در این خصوص، گام‌به‌گام و بر اساس اجماع اعضا شیوه «دیپلماسی پیشگیرانه» سازگار با وضعیت منطقه را در پیش گرفته است. دیپلماسی پیشگیرانه عبارت است از کاربست سازوکارها و ساختارهای بین‌المللی برای کاستن از تنش‌های میان دولتی یا فراملی (Myl, 2020: 8-9). سطوح مختلف تنش‌ها و چالش‌های فراملی و بین‌المللی در دیپلماسی پیشگیرانه به کار گرفته می‌شوند تا دولت‌ها را در فرایند «صلح‌سازی» یاری رسانند. مجمع علاوه بر تهدیدات سنتی و قدمت دار، موضوعات نوپدید همانند امنیت سایبری، امنیت فضایی، مدیریت و امنیت دریایی، واکنش‌های اضطراری در مسائل نفتی را در سالیان گذشته مدنظر قرار داده است.

۲-۲-۲. اجلاس سران شرق آسیا[1]:

نخستین اجلاس سران آسیای شرقی در سال ۲۰۰۵ در مالزی برگزار شد. در آغاز اجلاس ۱۶ کشور شرکت‌کننده شامل کشورهای عضو آسه آن، استرالیا، چین، هند، ژاپن و نیوزلند و جمهوری کره حضور داشتند و در ششمین اجلاس، روسیه و ایالات‌متحده آمریکا در سال ۲۰۱۱ به آن‌ها پیوستند. این اجلاس دو قدرت دارای بیشترین رشد اقتصادی آسیا، یعنی چین و هند را در کنار هم فراهم آورد. گروهی از اندیشمندان این اجلاس را اولین گام در جهت ایجاد جامعه آسیای شرقی می‌دانند. هنر این اجلاس این است که با محوریت اقتصاد، توانسته است دولت‌هایی را که در آسیای شرقی دارای منافع می‌باشند اما در یک سازمان بین‌المللی جمع نشده‌اند را در کنار هم گردآورد. به

1. east asia summit (eas)

بیان دیگر تجمیع حضور هند، چین و آمریکا به‌عنوان قدرتمندترین دولت‌های ذی‌نفع در آسیای شرقی، هنر این اجلاسیه به شمار می‌آید.

در یازدهمین اجلاس در لائوس برگزار شد، نخست‌وزیر چین خاطرنشان کرد که همکاری‌های اقتصادی و هماهنگی‌های امنیت سیاسی دو موتور محرکه این اجلاس به شمار می‌آیند (۸ سپتامبر ۲۰۱۶)؛ از این‌رو مبتنی بر توافقی نانوشته در زمینه توسعه اقتصادی، همه طرف‌ها از ساخت منطقه آزاد تجاری را حمایت می‌کنند. وی در این سخنرانی در خصوص امنیت سیاسی چین مفهوم جدیدی را تحت عنوان «امنیت مشترک، جامع، مشارکتی و پایدار» مطرح کرد (Wang, 2021: 1). نکته مهم این اجلاس این است که اجلاس سران شرق آسیا هرچند که ماهیتاً اقتصادی است اما به دلیل عضویت دولت‌های یادشده، ظرفیت ایجاد امنیت و صلح سازی را در شرق آسیا به همراه خود آورده است و چین از طریق از تجمع میان دولتی، اهداف امنیت آفرین (به نفع خود) را پایه‌ریزی می‌کند.

۲-۲-۳. آسه آن+۳

فرایند همکاری آسه آن+۳، با همراهی دولت‌های عضو به همراه چین، ژاپن و کره جنوبی در دسامبر ۱۹۹۷ آغاز شد و از آن زمان به بعد به‌عنوان وسیله‌ای برای ارتقا همکاری سه قدرت شرق آسیا به شمار می‌رفت. آسه آن+۳ به یکی از جامع‌ترین چارچوب‌های همکاری در منطقه تبدیل‌شده است و در طیف وسیعی از زمینه‌ها ازجمله سیاسی-امنیتی، تجارت، سرمایه‌گذاری انرژی گردشگری، فرهنگ فعالیت دارد. با توجه به هدف پکن مبنی بر ایجاد رژیم‌هایی در آسیا-پاسیفیک برای گسترش حوزه‌ی جغرافیایی و خیزش خود در آینده، این کشور از ترتیبات منسجم و با تعداد کم همچون آسه آن+۳ حمایت می‌کرد و پکن توانست طرح‌هایی را برای توسعه همکاری در این قالب مطرح و اجرایی

کند و بازیگر اصلی در طرح منطقه آزاد تجاری شرق آسیا[1]، گروه مطالعاتی و گروه ناظر و بازار اوراق قرضه آسیایی[2] باشد. در نتیجه با توجه به استراتژی فعال چین در نهادهای اقتصادی، سیاسی و امنیتی در منطقه آسیا-پاسیفیک این رویکرد می‌تواند تأثیر مثبتی بر خیزش صلح‌آمیز این کشور در منطقه داشته باشد که در ادامه ابعاد تأثیرگذاری این سیاست بر قدرت افزایی چین موردبحث و بررسی قرار می‌گیرد.

ساختارهایی که در این قسمت از مقاله مورد اشاره قرار گرفتند از سه ویژگی عمده برخوردارند. نخست اینکه تمامی این سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی میان دولتی، پوسته اقتصادی به تن دارند اما سازوکاری برای توسعه چتر امنیت چینی بر فراز منطقه آسیا - پاسیفیک نیز به شمار می‌آیند (Wibisono, 2017: 39). به بیان روشن‌تر چین از این سازوکارهای بین‌المللی برای تمهید امنیت خود در چارچوب‌های اقتصادی بهره می‌برد. دوم آنکه تمامی این سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی میان دولتی از تعداد دولت عضو کمی تشکیل شده‌اند و صدای غالب در آن‌ها، صدای چین است. از این‌رو طراحی سازمان‌های کم تعداد یا پیوستن به آن‌ها در منظومه امنیتی چین، اقدامی برنامه‌ریزی شده است. علاوه بر این، در تمامی این سازوکارها، دولت‌هایی که به‌صورت قدیمی دشمن امنیتی چین محسوب می‌شوند (همانند ژاپن) در عرصه اقتصادی در کنار چین جمع شده‌اند؛ تجمعی که به دنبال خنثی کردن تهدیدات آینده از چین است.

۳. تأثیر چندجانبه گرایی بر «خیزش صلح‌آمیز» منطقه‌ای چین

ارتباط بین عضویت پکن در همکاری‌های چندجانبه منطقه‌ای و پیش برد «خیزش صلح‌آمیز» در منطقه آسیا-پاسیفیک در قالب ۳ موضوع قابل‌بررسی است: ۱. استقبال چین از سازمان‌های میان دولتی و نهادهای چندجانبه منطقه‌ای ارتباط تنگاتنگی با

1. East Asia Free Trade Area (EAFTA)
2. Asian Bond Market Initiative (ABMI)

رقابت چین-آمریکا دارد؛ پکن از این طریق می‌تواند موازنه نهادی با آمریکا انجام می‌دهد و سبب کاهش تأثیرگذاری آمریکا در منطقه، بدون رویارویی مستقیم، می‌شود.۲. چین از طریق سازمان‌ها و نهادهای یادشده، وابستگی متقابل نامتقارن با کشورهای همسایه و علی‌الخصوص ملل جنوب شرق آسیا ایجاد می‌کند که در این حالت احتمال ائتلاف علیه چین کاهش می‌یابد.۳. از طریق همکاری‌های مؤثر با نهادهای منطقه‌ای چین می‌تواند نوعی اطمینان‌بخشی در کشورهای آسیایی هم‌جوار در مورد خیزش صلح‌آمیز خود ایجاد کند و بدین نحو با پیش‌فرض تهدید چین مقابله کند. در ادامه به مطالعه رفتار چین در بهره‌مندی از چندجانبه گرایی برای وصول به ایده خیزش صلح‌آمیز مورد بررسی قرار می‌گیرد (Suisheng, 2014:15).

خیزش و رشد چین منجر به شکل‌گیری معماری امنیت منطقه‌ای و کاهش قدرت ایالات‌متحده شده است. رفتارهای چین به‌عنوان تهدید جدی علیه نظم بین‌الملل کنونی و جایگاه غالب و مسلط ایالات‌متحده آمریکا در نظر گرفته می‌شود. از دیدگاه چین نیز، حضور نظامی آمریکا و نقش غالب آن در شرق آسیا تهدید عمده‌ای برای منافع چین مثل تایوان و امنیت دریای چین شرقی و جنوبی به دنبال می‌آورد. به‌طور خاص استراتژی بازدارندگی آمریکا علیه چین یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های امنیتی پکن در محدوده پیرامونی محسوب می‌شود. مجموعه عوامل زیر سبب تشدید رقابت استراتژیک چین-آمریکا در منطقه است (Mazarr&Heath, 2018).

۳-۱. توزیع قدرت در آسیا پاسیفیک

توزیع قدرت در آسیا پاسیفیک مانند یک هرم است. ایالات‌متحده در صدر هرم قرار می‌گیرد، سپس چین، ژاپن و پایین‌ترین بخش کره جنوبی، کانادا و استرالیا قرار دارند. در سطح اقتصادی همچنان فاصله زیادی بین ایالات‌متحده و چین وجود دارد. بر اساس داده‌های صندوق بین‌المللی پول تولید ناخالص داخلی GDP ایالات‌متحده ۲۰.۴۹۴ تریلیون در سال ۲۰۱۸ برآورد می‌شود درحالی‌که چین ۱۳.۴۰۷ تریلیون است که نشان

می‌دهد. GDP ایالات‌متحده ۱.۵ برابر بیشتر از چین است. در حوزه‌ی نظامی اگر میزان قدرت هسته‌ای و سلاح‌های استراتژیک را مبنا قرار، آمریکا فراتر از جایگاه چین خواهد بود. ایالت متحده ۲۱ برابر قدرت هسته‌ای بیش‌تر و ۹ برابر موشک‌های میان برد بالستیک بیشتر از چین دارد. همچنین باید اشاره کرد که ایالات‌متحده به‌صورت فعال حضور نظامی در کشورهای متحد همچون ژاپن در منطقه آسیا پاسیفیک دارد که این موضوع هم می‌تواند بر بازدارندگی در مقابل چین مؤثر باشد (Qi, 2019: 7). با توجه به این مسئله که چین تا رسیدن به جایگاه اقتصادی و نظامی آمریکا فاصله دارد، اتخاذ راهبرد موازنه سخت یا موازنه نظامی در منطقه به نفع چین نیست. از طرف دیگر به دلیل وابستگی اقتصادی دو کشور، ورود به موازنه قوا خطرناک خواهد بود. ازاین‌رو پکن برای پر کردن فاصله قدرت خود با آمریکا به دنبال موازنه نرم است و در نظر دارد برای رسیدن به این هدف از مکانیسم چندجانبه گرایی منطقه‌ای استفاده کند. درواقع یکی از دلایل استقبال چین از نهادهای چندجانبه منطقه‌ای مربوط به رقابت با آمریکا است.

به دلایل فوق، دو دولت چین و آمریکا وارد موازنه نهادی شده‌اند. برای چین موازنه نهادی به‌جای موازنه سخت، یک راه‌حل عملی است. این دولت برای پیشبرد خیزش صلح‌آمیز خود باید از تکرار اشتباهات انگلیس و المان ۱۸۶۰-۱۹۱۴ و شوروی و ایالات‌متحده ۱۹۹۱-۱۹۴۵ خودداری می‌کرد. «خیزش صلح‌آمیز» نظریه اعلامی دولت چین است که به دنبال رشد و توسعه چین بدون تشدید نگرانی‌های خارجی و تنش‌های برون‌مرزی علیه این دولت است (Zhang, 2015: 6-7). خیزش صلح‌آمیز به دنبال اعتمادسازی در دولت‌های منطقه از قصد و منظور چین در توسعه اقتصادی و رشد و نفوذ در مناطق مختلف است. برداشت‌های مختلف از پیکربندی قدرت در سیستم آسیا-پاسیفیک تعیین می‌کند که دو کشور چگونه موازنه نهادی را انجام خواهند داد. دو نوع موازنه نهادی شامل موازنه نهادی جامع و گسترده و موازنه نهادی انحصاری وجود دارد که مورد اول به معنای ملزم کردن طرف مقابل در چارچوب قوانین نهاد است و مورد دوم حذف طرف مقابل از عضویت، باهدف انزوا و کاهش

تأثیرگذاری آن است (Zhao, 2009: 235). هرچند موازنه نهادی میان چین و آمریکا در ساختارهای جهانی در حال وقوع است، اما تمرکز این نوشتار بر سازمان‌های میان دولتی منطقه‌ای و نهادهای چند جانبه گرای آسیا – پاسیفیک است.

چین از سال ۱۹۹۴ با موفقیت توانست مسئله تایوان را از دستور کار مجمع منطقه‌ای آسه آن خارج کند و با انعطاف‌پذیری‌های دیپلماتیک خود که در مورد مسئله دریای چین جنوبی نشان داد، به حل‌وفصل مسالمت‌آمیز مسائل در منطقه التزام نشان داد. چین از طریق موازنه نهادی فراگیر در مجمع از یک‌سو توانست خود را قدرتی صلح‌طلب نشان دهد که منافع ایالات‌متحده و تقاضای امنیت آن را به رسمیت می‌شناسد و از سوی دیگر این دولت، ذهنیت شک را در کشورهای آسه آن در مورد خیزش خودش را برطرف سازد (Yang 2021, 21). همچنین چین در اقدامات بعدی توانست با کشورهای آسه آن در تولید قواعد صلح سازی منطقه‌ای نیز به توافق رسید.

این روند در آسه آن+۳ نیز تکرار شد و چین توانست موازنه نهادی انحصاری را با ایالات‌متحده ایجاد کند. چین تلاش کرده است که آسه آن +۳ را از یک بلوک اقتصادی به یک سازمان بین‌المللی جامع تبدیل کند و از این طریق وابستگی اقتصادی آن‌ها به ایالات‌متحده کاهش دهد و از طرف دیگر با خارج نگه‌داشتن آمریکا از این ابتکار از سازوکار آسه آن+۳ برای چانه‌زنی و امتیاز گیری از ایالات‌متحده استفاده کند. درواقع هر چه این نهاد توسعه بیش‌تری پیدا کند؛ چانه‌زنی و کسب قدرت چین در امور آسیا پاسیفیک بیش‌تر می‌شود، بنابراین چین به‌طور مداوم از توسعه این نهاد حمایت می‌کند و همکاری عملی با آن را ارتقا می‌دهد.

۳-۲. ایجاد وابستگی متقابل نامتقارن در کشورهای همسایه

همکاری‌های چندجانبه در منطقه موقعیت تجاری و سرمایه‌گذاری را برای چین و کشورهای شریک فراهم می‌آورد. افزایش روابط اقتصادی چین و سایر کشورهای شرق آسیا در قالب نهادهای چند جانبه اقتصادی، سبب وابستگی این کشورها به چین شده

است. با توجه به‌اندازه و پویایی اقتصادی چین این ارتباط برای کشورهای آسیای شرقی بسیار ملموس است. تجارت بین منطقه‌ای و سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی بین چین و همسایگان آسیایی آن به‌سرعت رشد کرده است. در حالت کلی وابستگی کشورهای حوزه آ سه آن به چین بیشتر از وابستگی چین به آن‌هاست و نوعی وابستگی نامتقارن بین آن‌ها وجود دارد. چین به‌عنوان یک قدرت اقتصادی توانسته اقتصاد خود را در سطح جهانی تنوع بخشد که عنصر مهمی در ایجاد وابستگی نامتقارن به شمار می‌رود. هم‌زمان جایگاه ایالات‌متحده به‌عنوان بزرگ‌ترین شریک تجاری ژاپن، کره جنوبی و آسه آن با چین جابه‌جاشده است. چین در سال ۲۰۱۱ از ژاپن برای رسیدن به دومین اقتصاد بزرگ از ژاپن عبور کرد و در سال ۲۰۱۳ به‌عنوان برترین کشور تجاری جهان از آمریکا پیشی گرفت، نهادینه‌سازی همکاری‌های چندجانبه نه‌تنها سبب گسترش دسترسی به بازار و افزایش سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی برای چین و شرکای آسیایی‌اش شده است؛ بلکه روابط سیاسی، فرهنگی و اجتماعی بین کشورهای شرق آسیا را با محوریت خود تقویت کرده است. می‌توان گفت چندجانبه گرایی منطقه‌ای برای دولت‌های کوچک‌تر، اولویت اقتصادی و برای دولت‌های قدرتمندتر، اولویت و منافع سیاسی به دنبال داشته است (Lam,2008:7).

از طریق همکاری‌های چندجانبه منطقه‌ای چین به دنبال ایجاد وابستگی استراتژیک کشورهای شرق آسیا است تا بتواند این کشورها را بیش‌ازپیش ازنظر اقتصادی و سیاسی به خود وابسته کند. این موضوع چین را قادر می‌سازد تا اهرم قوی‌تر و تأثیرگذاری بیش‌تری برای برآوردن منافع خود از طریق این کشورها داشته باشد. این اهرمی است که سبب منزوی کردن، به حاشیه راندن و تضعیف نفوذ امریکا در منطقه می‌شود. از بعد دیگر عضویت چین در نهادهای چندجانبه منطقه‌ای و به سبب آن وابستگی نامتقارن اقتصادی کشورهای همسایه، باعث می‌شود احتمال شکل‌گیری هرگونه ائتلاف ضد چینی کاهش یابد و قدرت آمریکا برای ایجاد پروژه قدرت در منطقه شود. علاوه بر این ایجاد وابستگی متقابل نا متقابل با همسایگان آسیایی این موضوع سبب کاهش وابستگی این

کشورها به ایالات‌متحده امریکا می‌شود و تأثیر و نفوذ امریکا در منطقه کاهش پیدا می‌کند. منطق وابستگی متقابل نامتقارن ریشه در این واقعیت دارد که سبب افزایش قدرت و تأثیرگذاری پکن و کاهش قدرت رقیب می‌شود.

۳-۳. افزایش اطمینان در کشورهای شرق آسیا و مقابله با پیش‌فرض تهدید چین

رشد سریع چین و تأثیرگذاری آن، گستره وسیعی از بحث حول این خیزش را در کشورهای شرق آسیا ایجاد کرده است. علی‌رغم گفته‌های مکرر رهبران چینی مبنی بر این موضوع که چین به دنبال هژمونی نیست و رشد چین تهدیدی علیه ثبات و رفاه کشورهای همسایه محسوب نمی‌شود، اما همچنان تردیدهایی در آن‌ها وجود دارد. سیاستمداران پکن بر این عقیده‌اند که شکافی جدی در بین آرمان‌های نظامی چین و روابط امنیتی‌اش با همسایگان وجود دارد که پکن از این موضوع رنج می‌برد. عدم شفافیت در روند سیاسی چین منجر می‌شود هر اظهارنظری از سوی دولت در مورد اهداف استراتژیک کشور با تردیدهای بین‌المللی زیادی روبه‌رو شود. با نشان دادن نگرش مشارکتی و عضویت در نهادها و همکاری‌های چندجانبه منطقه‌ای پکن امیدوار است که اعتبار مقاصد صلح‌آمیزش افزایش پیدا کند. مفهوم خیزش صلح‌آمیز و توسعه صلح‌آمیز چین ابتدا توسط ژنگ بیجیان[1] و سپس توسط هوجینتائو علیه تئوری تهدید چین مطرح شد. تأکید پکن بر ماهیت صلح‌آمیز خیزشش به‌طور ضمنی نشان‌دهنده‌ی نگرانی‌های فزاینده تصورات کشورهای آسیایی درباره تهدید چین است. تصورات کشورهای آسیایی از مقاصد هژمونی چین بسیار حائز اهمیت است؛ زیرا این موضوع می‌تواند انتخاب استراتژیک بازیگران منطقه‌ای را تحت تأثیر قرار دهد و کاملاً بر امنیت محیط پیرامونی چین تأثیرگذار باشد. اگر خیزش چین تهدید تلقی شود کشورهای

1. Zheng Bijian

آسیایی با ایجاد بلوکی از متحدان اقدام به موازنه سازی علیه چین خواهند کرد تا با انزوای چین، قدرت و نفوذش را محدود کنند.

اگر چین به‌عنوان یک کشور صلح‌آمیز و مسئول تلقی شود، در این صورت کشورهای آسیایی دیدگاه مثبتی نسبت به رشد آن پیدا خواهند کرد که این موضوع سبب کاهش ریسک و هزینه برای دست‌یابی به خیزش صلح‌آمیز چین می‌شود و هزینه‌ی ایالات‌متحده و متحدان را برای تقابل با چین بالا می‌برد. عضویت فعال چین در نهادهای چندجانبه منطقه‌ای استراتژی‌ای است که به مقابله با تهدید چین کمک می‌کند. درواقع چین با این مکانیسم خودش را قدرت صلح‌طلب و نرمال و مسئولیت‌پذیری معرفی می‌کند که خواهان رشد، ثبات و مقابله با تهدیدات امنیتی است. در نتیجه چین با ملزم کردن خود به رفتار در قالب هنجارها و قوانین نهادهای چندجانبه منطقه‌ای مسیر خیزش صلح‌آمیز خود را هموار می‌کند.

فرجام سخن

کاهش سلطه بلامنازع ایالات‌متحده آمریکا در منطقه شرق آسیا، چین را به سمت غلبه بر تهدیدات پیرامونی انداخت و یکی از ابزارهای چین استفاده از ظرفیت سازمان‌های بین‌المللی برای وصول به این هدف به شمار می‌آید. چین به دنبال ایجاد هژمون چینی برای فزونی بخشیدن به نفوذ منطقه‌ای و جهانی خود است و مهم‌ترین نقطه از جهان برای این ساختار سیاسی، منطقه آسیا پاسیفیک ارزیابی می‌شود. همچنین این ابزار در نظرگاه چین، وسیله‌ای برای دفع تهدیدات موجود و قدمت دار میان دولتی است.

حضور در سازمان‌های بین‌المللی (جهانی، منطقه‌ای و قاره‌ای) فرصتی را پیش‌روی چین قرار داده است تا با مشارکت در تصمیم‌سازی‌های فراملی، هنجارهای الزام‌آور حقوقی را نیز شکل دهد و معیارها و منافع خود را از طریق سازوکارهای جمعی به نتیجه برساند. در این میان، به دلیل برخی نقاط ضعف و اهتمام چین به پیشرفت

اقتصادی، چین آگاهانه از سازمان‌های حقوق بشری و نظایر آن، به سمت سازمان‌های بین‌المللی دارای دغدغه اقتصاد و امنیت فراملی گام برداشته است و با کناره‌گیری از تمامی مخاصمات مسلحانه و کاهش سطح تنش، خود را به‌عنوان بازیگر آرام عرصه سیاست و مخاصمات مسلحانه معرفی کند؛ الگویی که آمریکای جنگ جهانی دوم وام گرفته است.

اقدامات چین برای دیگر دولت‌ها دو آموزه بسیار مهم را یاد می‌دهد؛ نخست اینکه بهره‌مندی از ظرفیت سازمان‌های بین‌المللی غفلت از ساختارهای منطقه‌ای و درون‌قاره‌ای را نباید نتیجه دهد. سازمان‌های بین‌المللی منطقه‌ای علاوه بر نقش صلح سازی و ثبات‌آفرینی، قابلیت سازگاری بیشتری را میان اعضا به همراه می‌آورد. دوم اینکه دولت‌هایی که در قرابت جغرافیایی چین به سر می‌برند، باید حضور چین را در سازمان‌های منطقه‌ای و قاره‌ای با دقت بیشتری رصد کنند؛ زیرا که این دولت در پرده اقتصادی، سودای توسعه نفوذ همه‌جانبه خود را می‌پروراند. ضمن آنکه تعدد بخشیدن به سازمان‌های منطقه‌ای، الگویی است که چین در آسیا به راه انداخته و دولت‌هایی نظیر ترکیه نیز در حال پیگیری آن است؛ سیاستی که نباید از نظر سیاست‌گذاران کلان ایران مغفول بماند و مبتنی بر نفع و نیاز ملی، از این الگو بهره‌برداری کند.

References

Doshi, R. (2021). *The Long Game: China's Grand Strategy to Displace American Order, Bridging the Gap*, Oxford University Press

Aggarwal, G. (2017). *Destined for War: Can America and China Escape Thucydides' Trap?* New York: Houghton Mifflin Harcourt

Antolik, M. (1994). The ASEAN Regional Forum: The spirit of constructive engagement. *Contemporary Southeast Asia*, 117-136.

Zhili, B. (2020), China's governance model and system in transition. Journal of *Contemporary East Asia Studies*, (9)1,65-82

Bradford, A., and E. A. Posner (2011). Universal exceptionalism in international law. *Harvard International Law Journal*, *52*, 1.

Brands, H.; Sullivan, J. (2020). China has two paths to global domination. *Foreign policy*, *22*

Cutler, W. (2021). China Wants to Join the Trade Pact Once Designed to Counter It, *Foreign Policy.*

Bates, G. (2004). China's new security multilateralism and its implications for the Asia–Pacific region", SIPRI Yearbook 2004: Armaments, Disarmament and International Security

Goodman, D. S. (2023). Australia's Response to the China Threat: The Case for Engagement., China Studies Centre, Faculty of Arts and Social Sciences, The University of Sydney

Grosse, R., J. Gamso, and R. C. Nelson (2021). China's rise, world order, and the implications for international business. *Management International Review*, *61*(1), 1-26.

Jin, K. (2017). Rising China in a Changing World: Power Transitions and Global Leadership. London: Palgrave Macmillan

Jones, Bruce. (2020). China and the return of great power strategic competition. *Global China*.

Laruelle, M., & Peyrouse, S. (2009). *China as a neighbor: Central Asian perspectives and strategies*. Washington, DC: Central Asia-Caucasus Institute & Silk Road Studies Program.

Loke, B. (2021). The United States, China, and the politics of hegemonic ordering in East Asia. *International Studies Review*, *23*(4), 1208-1229.

Mazarr, M. J., T. R. Heath. Astrid Stuth Cevallos. (2018). China and the international order. RAND Corporation, Santa Monica, Calif

Bulag, U. E. (2021). Minority nationalities as Frankenstein's monsters? Reshaping "the Chinese nation" and China's quest to become a "normal country". *The China Journal*, *86*(1), 46-67.

Myl, M. (2020). Special political missions and their role in preventive diplomacy: opportunities and challenges. *Eastern European Journal of Transnational Relations*, *4*(2), 9-25.

Lam, P. (2008). East Asia's Relations With A Rising China, Konrad-Adenauer-Stiftung Korea & Japan Office

Qi, H. (2019). China-U.S. Institutional Balancing in the Asia-Pacific and Its Implications to China's Foreign Policy Choices, *Asian Journal of International Studies,* Vol. 24-1

Heath, T. R., Derek Grossman, and Asha Clark (2021). *China's quest for global primacy: An analysis of Chinese International and Defense Strategies to Outcompete the United States*. Santa Monica: RAND Corporation

Roy, D. (2020). China won't achieve regional hegemony. *The Washington Quarterly*, *43*(1), 101-117.

Schweller, R. L., and X. Pu (2011). After unipolarity: China's visions of international order in an era of US decline. *International security* 36.1: 41-72

Shekhar, Vibhanshu (2022). *Asia-Pacific Community: Options and Opportunities for India*. Institute of Peace and Conflict Studies (IPCS).

Song, L., Pavlićević, D. (2019). China's multilayered multilateralism: A case study of China and central and Eastern Europe cooperation framework. *Chinese Political Science Review*, *4*, 277-30

Wai, T. (2016). Increasing Economic Interdependence between China and ASEAN and Its Implications, *Journal of ASEAN Studies*, 4(2).

Wang, X. (2021). Construing community with a shared future in President Xi Jinping's diplomatic discourse (2013–2018): The role of personal pronouns we and they. *Critical Arts*, *35*(3), 35-51.

Ward, R. (2020). RCEP trade deal: a geopolitical win for China, The International Institute for Strategic Studies, *IISS Blog*, *25*.

Wibisono, A. (2017). ASEAN-China non-traditional security cooperation and the inescapability of the politics of security. *Jurnal Global dan Strategis*, *11*(1), 39-54.

Woods, Ngaire (2023). Multilateralism in the twenty-first century. *Global Perspectives*, *4*(1), 68310.

Yang, Y. E. (2021). China's strategic narratives in global governance reform under Xi Jinping. In *China's Big Power Ambition under Xi Jinping* (pp. 19-33). Routledge.

Zhang, B. (2018). Chinese perceptions of the US return to Southeast Asia and the prospect of China's peaceful rise. In *The Making of China's Foreign Policy in the 21st century* (pp. 237-256). Routledge.

Zhang, J. (2015). China's new foreign policy under Xi Jinping: towards 'Peaceful Rise 2.0'?. *Global Change, Peace & Security*, *27*(1), 5-19.

Zhao, S. (2011). China's approaches toward regional cooperation in East Asia: Motivations and calculations. *Journal of Contemporary China*, *20*(68), 53-67.

Suisheng, Z. (2014). A New Model of Big Power Relations? China–US strategic rivalry and balance of power in the Asia–Pacific", *Journal of Contemporary China*

Zhou, W. (2018). *Beyond the balance of power: The logic of China's engagement in regional multilateralism* (Doctoral dissertation, Universidad Autónoma de Madrid).

Zhou, W., Esteban, M. (2018). Beyond balancing: China's approach towards the Belt and Road Initiative. *Journal of Contemporary China*, *27*(112), 487-501.

Kaplan, R. (2014). Asia's Cauldron: The South China Sea and the End of the Stable Pacific. Random House.

Laruelle, M., Peyrouse, S. (2009). China as a Neighbor: Central Asian Perspectives and Strategies" Central Asia-Caucasus Institute & Silk Road Studies Program –A Joint Transatlantic Research and Policy Center.

Yu-Shek, C. (2019). Assessing China's Situation and Challenge, City University of Hong Kong

Jiang, Y. (2010). China's pursuit of free trade agreements: Is China exceptional?, Review of International Political Economy.Taylor and Francis